

Oireeton rapurutto uhkana jokirapukantojen elvyttämisessä

13.04.2007 - 14:07

Rapurutto on kotimaisen jokiravun suurin uhka. Eviran Kuopion tutkimusyksikkö on kokeissaan havainnut huomattavia eroja kuolleisuudessa rapuruton kahden eri tyyppin välillä. Täplärapujen kantama ruttotyyppi aiheuttaa jokirapuihin tartuttuaan näiden nopean sairastumisen ja kuoleman. Sen sijaan jotkut jokirapujen jo yli 100 vuotta Suomessa olleet rapuruttokannat aiheuttavat oireita hyvin hitaasti. Tuloksen mukaan rapurutto ei aina johtaisikaan täydelliseen kuolleisuuteen vesistöissä vaan jättäisi jälkeensä taudinkantajarapuja. Oireettomat, mutta rapuruttoa kantavat jokiravut vaikeuttavat uudelleen istutuksia ja siirtoistutuksia.

Heikosti tautia aiheuttavat ruttokannat ovat harmillisia siksi, että ne eivät hävitä vesistön koko rapukantaa. Näin rapurutto voi jäädä pysyvästi vesistöön aiheuttaen joukkokuolemia vasta rapukannan vahvistuttua riittävälle tasolle. Jokirapujen esiintyminen ei siis olekaan tae vesistön rutottomuudesta. Jokiraputyypin rapuruttoa onkin löytynyt vesialueelle jääneistä ravuista vielä useita vuosia rapuruton aiheuttaman joukkokuoleman jälkeen.

Tällä hetkellä ei ole käytettävissä menetelmiä, joilla luotettavasti voitaisiin laboratoriotutkimuksen avulla varmistaa siirtoistukkaiden rutottomuus, vaan on tyydyttävä vesistöjen rapuruttohistorian tutkimiseen ja rapujen pitkäaikaisiin koesumputuksiin. Eviran Kuopion tutkimusyksikkö tutkii eri rapuruttokantojen taudinaiheutuskykyä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen, Eviran ja Kuopion Yliopiston yhteisen, Euroopan yhteisön Kalatalouden ohjauksrahaston rahoittamassa, rapuruton epidemiologiaan ja diagnostiikkaan kohdistuvassa verkostohankkeessa. Hankkeen yksi tavoite on saada parempia menetelmiä rapuruton osoittamiseen.

Rapurutto on jokirapukantoja uhkaava vakava loistauti, joka yleensä hävittää ravut tartunnan saaneesta vesistöistä. Sen aiheuttaa leväsieni *Aphanomyces astaci*. Suomessa rapuruttoa tavataan kahta tyyppiä, joista toinen leviää etenkin loiselle vastustuskykyisten täplärapujen välityksellä. Toista, toistaiseksi vain jokiravuihin löydettyä tyyppiä, esiintyy erityisesti täplärapujen istutusalueen ulkopuolella Itä-, Keski- ja Pohjois-Suomessa.

Vuosittain rapuruttotapauksia diagnosoidaan Evirassa kymmenkunnasta eri vesistöistä.

Lisätietoja:

Eläinlääkäri Satu Viljamaa-Dirks, Evira Kuopion tutkimusyksikkö, puh 020 77 24962